

УДК 330.88

Кригульська Т.Б.¹, Потапенко Є.А.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-513 НУ «Запорізька політехніка»

НАЙВАГОМІШІ ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІСТІВ - ЛАУРЕАТІВ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У світі щороку, починаючи з 1968 року, Нобелівську премію з економіки отримують авторитетні вчені, теорії яких зробили вагомий внесок у розвиток світової економіки. Немало важливих наукових розробок, що мають практичне застосування, було відзначено у новому ХХІ столітті.

Одним із перших видатних лауреатів початку ХХІ століття став американський економіст Даніель Літл МакФедден за розвиток теорії і методів аналізу дискретної вибірки [2]. МакФедден досліджує широкий спектр економічних проблем з прострочених товарів, аналізу споживчого попиту, розміщення нерухомості, раціональної поведінки споживачів та демографічних тенденцій. Розроблені ним моделі застосовуються для дослідження попиту на міські перевезення, оцінки ефективності політичних заходів і соціальних реформ, а також впливу на довкілля. Ці моделі розкривають те, яким чином зміни цін впливають на демографічну ситуацію, доступність товарів та попит на послуги

У 2002 році лауреатом Нобелівської премії з економіки став ізраїльсько-американський психолог Деніел Канеман за застосування психологічної методики в економічній науці. Основний предмет досліджень Д. Канемана полягає у механізмах, за допомогою яких людина приймає рішення в умовах невизначеності. Він підтвердив, що людські рішення значно відрізняються від стандартної економічної моделі homo economicus, розробленої класиками [1].

Володарем премії Нобеля у 2008 році став видатний американський економіст Пол Кругман за його «нову теорію торгівлі» [1]. За допомогою його теорії було розроблено моделі, які пояснюють закономірності торгівлі між країнами і розкривають причини виробництва певних товарів у певних місцях. Традиційна теорія передбачала спеціалізацію різних країн на виробництві певних товарів, але П. Кругман показав, що це спрощене уявлення. Він пояснив, чому кілька схожих країн мають великий вплив на світову торгівлю, і чому деякі ринки можуть імпортувати ті самі товари, які експортують. Згідно з думкою П.Кругмана, це пов'язано з бажанням споживачів отримати різноманітні товари.

Уперше в 2005 році Нобелівська премія з економіки дісталася жінці – Елінор Остром [2]. Винагороду професорка політології та економіки отримала за глибокий аналіз економічного управління, зокрема за дослідження управління громадськими ресурсами. За дослідженням Е.Остром, нормуван-

ня та створення механізмів ефективного і справедливого управління загальними ресурсами, такими як лісові масиви, рибні господарства та водні ресурси, може виконувати саме громада, а не держава. Науковець стверджує, що користувачі ресурсів краще розуміють ситуацію і можуть співпрацювати, контролюючи використання землі та дотримуючись правил управління, щоб уникнути «трагедій». Як результат своєї роботи, Е.Остром запропонувала принципи стабільного та справедливого управління ресурсами, такі як розробка чітких правил на місцевому рівні, активна участь у використанні і контролі ресурсів, а також розробка методів вирішення спірних питань.

Наприкінці 2023 року премією Альфреда Нобеля було відзначено американську економістку Клаудію Голдін за її внесок у розуміння наслідків виходу жінок на ринок праці. Дослідження К.Голдін розривають те, що доступ до протизаплідних препаратів вплинув на гендерний розрив на ринку праці, забезпечуючи жінкам більше можливостей для кар'єрного зростання. Участь жінок у продуктивній праці, згідно з дослідженням Голдін, не збільшувалася впродовж останніх 200 років, але зменшення кількості зайнятих заміжніх жінок відбулося з переходом до індустріального суспільства. Участь жінок почала збільшуватися зі зростанням сектору послуг на початку XX століття [1].

Отже, наукові доробки економістів-лауреатів Нобелівської премії початку XXI століття зробили вагомий внесок у розвиток сучасної економічної науки та вирішення важливих глобальних проблем к практичній площині. Їхні дослідження проблем поведінкової економіки, ринкових механізмів та інших сприяють динамічному розвитку сучасної економічної думки та формуванню стратегій для сталого розвитку світової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дубенська О. П'ять найцікавіших лауреатів премії Нобеля з економіки [Електронний ресурс] / Ольга Дубенська // LB.ua. – URL: https://lb.ua/economics/2014/10/31/284332_pyat_naytsikavishih_lauereativ.html . Дата звернення: 23.03.2024.
2. Економічний олімп: лауреати нобелівської премії з економіки 1969-2009 рр. : бібліогр. покажч. / ред. Т. Куриленко ; уклад.: Т. Коноваленко, Р. Вайтешонок, І. Бойко. 40-те вид. К. : КНЕУ, 2010. 148 с.